

Književna poročila.

II.

Handbuch der albulgarischen (altkirchenslavischen) Sprache. Grammatik. Texte. Glossar Von A. Leskien. Zweite völlig umgearbeitete Auflage. Weimar 1886, 8°, XVI. in 332 str.

Kdor je le nekoliko pazil na razvitek in napredek jezikoslovja zadnjega desetletja, lahko se je prepričal, kako se vsled kritičnih preiskav takozvanih „mladih“ gramatikov in razprav učenjakov, kakor n. pr. J. Schmidta, Collitza, Ficka i. t. d. na vseh stranéh ruši in kruši óno monumentalno delo (Compend. d. vgl. Gramm.), katero je jezikoslovju podaril prerano umrli Schleicher. Osobito so se popolnoma predružačili nazori ob indoevropskem vokalizmu, o čemer se osvedočimo takoj, če le v naglici pregledamo Brugmannov Grundriss d. vgl. Sprachwissenschaft, 1886.

Da ta napredek primerjajočega jezikoslovja ni bil brez dobička za slovansko slovnico, to je samó po sebi razumevno, dasi se nemški jezikoslovci navadno pri svojih preiskavah ne ozirajo Bog ve koliko na slovanske jezike.

V takih okoliščinah je izšla druga izdava Leskienove stsl. slovnice. Ne samó omenjeni prevrat, nego še bolj priobčenje najstarejših in za stsl. slovnico odločevalnih v glagolici pisanih spomenikov, katero je oskrbel prof. Jagić (znani evangel. Zographos in Marian.) in deloma tudi Geitler, povzročilo je, da je prof. Leskien, ta temeljiti poznavatelj slovanskih jezikov, predelal svojo slovnico. Kakor sam pravi v uvodu, prepričal se je, da se mora stsl. slovnica osnovati na jeziku zografskega evangelija in njemu sorodnih spomenikov. Radi tega je druga izdava popolnoma nova knjiga, ker je prvi (leta 1871. izdani) v podlago služil jezik ruskega Ostromirovega evangelija.

Leskienova knjiga je prav pregledno urejena in razdeljena ter ne obseza samó slovnice, nego tudi tekste (str. 155—244) iz najboljših stsl. spomenikov in sicer iz zografskega evangel. (str. 155—186), iz marijanskega (str. 187—192.) v cirilski transkribiciji, iz asemanskega evangel. (193—199), iz psalterija (200—205) in euhologija (206—210) sinaitskega, iz glagolite Clozovega (211—216) in iz zbornika supraslienskega (217—244), kateremu je pridejan tudi jako težko pristopni grški tekst.

Za tem priobčuje slovarček (247—332).

Slovnica sama razpravlja v treh poglavjih o pisavi in izgovoru, o glasoslovji in oblikoslovji. Kakor je iz tega razvidno, urejena je knjiga prav praktično in lahko rabljivo. Ali še izvrstnejša je njena vsebina. Prof. Leskien sicer ne tolmači stsl. oblik z gledišča primerjajočega jezikoslovja — to tudi ne spada v stsl. slovnico in se mora le odobravati — on je v tej knjigi

celó malobeseden, časih celó nejasen; a to gotovo samó radi tega, ker nam vse to, kar je opustil zdaj, obširno in natančno razloží in pojasni v svoji slovanski slovnici, katera izide v zbirki „Bibliothek indogermanischer Grammatiken“. To je jedini vzrok, iz katerega nam g. pisatelj n. pr. ne pravi, zakaj imamo v nom. sogl. *ъ/o—*— sklanje pri moških samostavnih *ъ*, pri srednjih pa *o*, ali da nam ue razlaga, kako je iz skupine **er*, **or* v stsl. postala skupina *ŕě*, *ra* i. t. d.

Zato se pa knjiga odlikuje po tem, da se povsod natančno ozira na oblike in pisavo posameznih stsl. spomenikov, da se nam povsod pripoveduje odnošaj spomenikov, tako n. pr. — da navedem samó nekaj primerov — razpravlja prof. Leskien ob izpadu in menjavi *ъ* in *ь* v posameznih spomenikih dovolj obširno na str. 21—24; ali o pisavi *ръ*, *рь* in *лъ* *ль* v stsl. spomenikih na str. 28—31. Ravno tako pri sklanji in spregi, kjer se vedno naštevajo oblike pravih stsl. spomenikov.

Pri glagolih je pisatelj pridržal svojo razdelitev, katera se od obče sprejete Miklosichéve razlikuje v tem, da je osnovana na sedanjikovo deblo.

Kakor nam kaže naslov, imenuje prof. Leskien še vedno jezik najstarejših glagolskih spomenikov starobulgarsk. Od leta 1874., v katerem je Miklosich s svojo staroslovensko (panonsko) hipotezo stal še skoraj osamel, predružačila in okrenila se je stvar mnogo, osobito vsled priobčenja najstarejših stsl. spomenikov, in odkar je prof. Jagić dokazal, da se je bolgarski jezik že v XI in XIII. stsl. znatno razločeval od jezika zografskega zbornika (Archiv III, str. 312—357). Število zagovornikov stbulg. hipoteze je zdaj dosti neznatno. Pisatelj je v uvodu (str. V.) v kratko povedal razlog, zakaj je pridržal ime „starobulgarski“: Einer Bemerkung bedarf die Beibehaltung des Namens „Altbulgarisch“. Er ist anfechtbar, weil die Sprache zur Zeit ihres Lebens nicht „bulgarisch“ genannt worden ist, und ich würde ihn gerne einem passenderen zu Liebe aufgeben. Indess habe ich mich nicht entschliessen können, die von Miklosich und anderen Auctoritäten gebrauchte Bezeichnung „Altslovenisch“ oder „Pannonisch-slovenisch“ anzuwenden, weil ich mich von der Richtigkeit der Theorie, welche die Sprache in Pannonien zu Hause sein lässt und sie als den Dialekt Pannonischer Slovenen bestimmt, nicht habe überzeugen können. Da mich vielmehr oft wiederholte Prüfung immer wieder zu der Ueberzeugung geführt hat, dass die Sprache ihre Heimat in dem Gebiete der Dialekte hatte, die wir jetzt „bulgarisch“ nennen.“ Samó škoda, da nam pisatelj ne pové, v katerem kraju bulgarske zemlje on domovino staroslovenskega jezika išče: ali v iztočni (sedanji Bulgariji) ali v zapadni, v Macedoniji; kajti razlika med prvim in zadnjim narečjem je precéj znatna in macedonsko narečje je most, kateri vodi od bolgarskega (v ožjem zmislju) jezika k srbo-hrvaškemu in slovenskemu.

Slovnica stma (glasoslovje in oblikoslovje) ustreza vsem zahtevam najnovejšega napredka jezikoslovnega, kolikor se sploh more nánj ozirati v stsl. in ne slovanski slovnici. Samó na nekatere stvari, v katerih se nazori Leskienovi razločujejo od nazorov do zdaj navadnih in na nekatere malenkosti, katere on tolmači drugači, kakor smo do zdaj navajeni, bodi mi dovoljeno opozoriti.

Na str. 6. stoji kratko, da v glagolici za glas *ja* služi isti znak (črka), kakor za *ě*. Treba je bilo dostaviti, da se *ja* v glagolici v mnogih slučajih izrazuje z navadnim *a*; prof. Jagić celo misli, da se *a* za *ja* skoraj tako često nahaja, kakor *ě* (Archiv VI, 76.) Glede stsl. *ě* je Leskien istega mnenja, kakor Jagić (Arch. VI, 74 sqq.) in R. Brandt (Russ. fil. věst. 1881, str. 7); tudi on mu prvobitno pripisuje glas ozkega *e* in misli, da se je še le iz tega *ia* dialektično razvil (str. 5 in 9). Omenjeni učenjaki se v tem ne strinjajo z našim slavnim Miklosichem, kateri pripisuje *ě* v praslov. glas *ja* (Altslov. Lautl.³ 50). Da pisatelj v stsl. slovnico ni sprejel arioevropskih *ŋ*, *m*, *r*, *l*, mora se le odobravati. Če se tudi dá misliti, da je indoevropski jezik imel dolge sonante, tako se vendar do zdaj ni posrečilo njenih refleksov najti v slovenščini; v slovanskih jezikih se zastopniki indoevr. *n*, *m*, *r*, *l*, od *n*, *m*, *r*, *l* ne dajo razločevati. (cf. Kruszewski, Къ voprosu o guně str. 105). Tudi Brugmann nam ni mogel v zgoraj omenjeni izvrstni knjigi o teh glasih v slovenščini nič gotovega povedati.

Zanimivo je novo tolmačenje aoristov, kakor n. pr. *rěhъ*. Leskien ne zmatra v omenjeni obliki *ě* nasproti prostemu *e* v sedanjiku za podaljšek radi izpadlega soglasnika v našem slučaju *k*, nego za posebno stopnjo (Ablaut) ter stavi *rěhъ* = **rěk*—*sъ*, in ne **rek*—*sъ* v isto vrsto z *rěčъ* (str. 12.) Isto tako pravi, dass der Vocalschwund in zusammenges. Aor. z. B. *něsъ* zu *nesъ*, *čisъ* zu *čisъ* in das Gebiet des alten Ablautes gehört* (str. 36). Razlikuje se tedaj to tolmačenje od do zdaj skoraj splošno veljavnega Miklosichevega (cf. Ueb. Steig. u. Dehng. str. 32. in 36) ali bode najbrž obveljalo, ker se more podaljšanje samoglasnika v zameno izpadlega soglasnika (Ersatzdehnung) samó v končnicah na —*us* (str. 36*) in morda tudi pri metatezi (iz *er*, *or* + *e* = *rě*, *ra* + *e*) podpreti z nekaterimi dokazi. Na str. 13. in 26. se nam ne pripoveduje, kako je iz praslov. *er*, *el* in *or*, *ol* nastalo *rě*, *lě* in *ra*, *la*. Vsakdo je gotovo radoveden pozvedeti, kako si baš prof. Leskien, kateri tolmači pojave stsl. slovnice s stališča primerjajočega jezikoslovja, misli ta prehod; ali tako kakor Miklosich, da je iz *tert*, *tort* i. t. d. nastalo neposredno *trět*, *trat*, ali pa najpoprej *těrt*, *tart*, kakor sta to prof. Sievers in Maretić izrekla. O dogodkih praslov. *oi* (= *oi* in *ai*) se nam na str. 18. samó to

*) Tako sta te oblike tolmačila že prof. Jagić (Cod. Mar. 452) in R. Brandt v Russ. fil. věst. XI. 162.

pripoveduje, da se na konci besede v *ě* ali *i* preobrazuje. Vprašanje, kdaj stsl. *ě* (= *oi* in *az*) na konci. besede ostane *ě* in kdaj se izpremeni v *i*, je še vedno nerešeno in temno. Pred desetimi leti je prof. Leskien (Die Decl. im Slavo-Lit. u. Germ. str. 51 in 52.) izrekel, da je temu morda naglas vzrok, a Mahlow misli, da je deloma vzrok časoven.* Tudi bistrourni Brugmann ne vé za to nobenega razloga. (cf. Grundr. str. 82.)

Na str. 19. zmatra pisatelj, kolikor se dá razvideti iz njegove kratke opazke, obliko *matere* v pomenu acc. za genitiv, kar je že v „Die Decl.“ str. 60 izrekel, in v čemer mu je tudi Miklosich (Vgl. Gramm. I², 14) pristopil. Ni ga tedaj dokaz Brugmannov prepričal, kateri tolmači acc. *matere* iz *matar-m nasproti acc. *vъkъ* (iz *várka-m) (Curt. Stud. IX. 301.) Na kratko ali vendar dovolj jasno tolmači postanek stsl. *y* z besedami „Dem Nasal vorangehende urspr. o, ô, ā werden eine Stufe nach *u* verschoben, d. h. *o* wird *u* (ъ), *ô* wird *ū* (y), *ā* wird *ō*; demnach wird . . . — *ōn* zu — *ūn*, der Nasal geht verloren, daher — *y*: *kamy* n. sg. (St. *kamen* —) = **kamūn* aus **kamōn* (str. 19).“ Na str. 27. govori pisatelj ob arioevrop. sonantoma *r*, *l*, katerima v praslov. *ьr*, *ьr*, *ьl*, *ьl* odgovarja. O tem predmetu se je v zadnjih letih mnogo razpravljalo in nazori so bili sprva dovolj različni. Leskien je še zdaj istega mnenja, katero je že v svoji razpravi „Die Vocale *ъ* und *ь* in den sogenannten altslovenischen Denkmalen des Kirchen-slavischen“ pred najstjimi leti srečno zagovarjal in tudi pozneje (Arch. III. 697). „Das Urslavische“ — piše na str. 27 — „besass kein *r*, *l*“); das geht hervor aus der Verwandlung von *k*, *g*, *h* zu *č*, *ž*, *š* in einigen, aus dem Verbleiben jener Laute in anderen von Fällen, wo ein *r*, *l* voraussetzbar wäre, z. B. *čръвъ*, *čръвъ*, vgl. lit. *kirmis*, *žlътъ*, *žlътъ*, vgl. lit. *geltas*, dem gegenüber *krъmiti*, *krъmiti*, *grъдъ*, *grъдъ*, können nur erklärt werden, wenn in ersterem Falle vor *l*, *r* ein palataler, im zweiten ein nicht palataler Vocal stand, also **кьrъ* —, **gьlt* —, aber **кьrm* —, *gьrd* —; *r* und *l* als solche wirken nicht auf vorhergehende Gutturale.“ Za tem nam temeljito in jasno dokazuje, da se je še v stsl. razloček med prvotnim *ьr* in *ьl*, *ьr* in *ьl*, *ьl* in *ьl* ohranil, dasi v pisavi ni nobenega razločka, na kar je že tudi Jagić opozoril (Arch. V. 549). Če bi se bili n. pr. *krъвъ* (= **krъv* —) in *plътъ* (= **plъt* —) in *čръвъ* (= **čъrv* —) in *dlъgъ* (= **dlъg*) glasovno popolnoma zjednačili, tedaj bi bili tudi v daljšem razvitku hodili istem potem; a to se ni zgodilo: iz *krъвъ* je nastalo *krovъ* t. j. *krov*, iz *plътъ* — *plotъ*, a iz *čръвъ* ni nikoli postalo **črevъ*, ali iz *dlъgъ* — *dlogъ*. „Iz tega,“ tako nadaljuje svoje razmatranje, „sledi: prvič, da se slučajni kakor *krъвъ*, *vsъkrovъ* v času, ko se je krajni samoglasnik še

*) Tudi prof. Jagić je že v Arch. III str. 95—111 pravoslov. *ьr*, *ьr* in *ьl* pripisal. Istega mnenja je zdaj tudi Brugmann, kakor se vidi iz njegovega „Grundr.“

izgovarjal, niso *krv* *vs**krv* glasili, ker iz tega bi bilo v daljšem razvitku nastalo *krv* — *krv*, nadalje, da je bil razloček med *rv* in *rv*, *lv* in *lv*, ker bi inače ne moglo nadomestovati jedenkrat *o*, drugokrat *e*; poslednič, da v slučajih kakor *črv*, *črv*, *dlgv*, *dlgv* *rv* i. t. d. značijo drugi glas, kakor v enakih pisavah pri *krv*, *vr* i. t. d. Najbolje se da misliti, da so pri *črv*, *črv*, *dlgv*, *dlgv* *r* in *l*, da se mora tedaj *črv* *dlgv* brati.⁶

Tudi Leskien misli, da je med *ě* in *ja*, katerima služi v glagolici ista črka, bil razloček v izgovoru, kakor se dá iz različnega vpliva na predstoječe soglasnike razvideti: samó pred *ja* postanejo *l r n* omehčani (*l' r' n'*), pred *ě* pa ne (str. 32.). Oblike sestavljene sklanje n. pr. *dobraago* iz *dobrajego* tolmači po starem, da je *j* izpadel in — *aago* se v *aago* assimiliralo. Morda pa vendar ne gre ob istem času pripisovati jeziku mržnjo do zeva in nagon ga povsod odstraniti, ob jednom pa brez potrebe dopuščati izpad *j*, tako da nastane zev. Zato je morda bolje, oblike kakor *dobraago* iz *dobrajego* tolmačiti po poti *dobrajago*, katera pisava se nahaja tudi v supraslienskem rokopisu nekolikokrat. No, pa če bi je tudi ne bilo, ne bi škodilo mnogo; saj vemo, da se *zpaatv*, *pokaatv*, *vostaatv*, *moc* i. t. d. tudi brez *j* pišejo in vendar se je v njih *j* izgovarjal. Slovanu ni bilo treba v takih slučajih v pisavi *j* zaznamenovati, ker je radi svojega jezičnega nagona itak *j* izgovarjal, posebno sprva, dokler je bil še vsakemu vez in odnošaj med *dobraago* in *dobrajego* dovolj jasen t. j. dokler se je mimo *dobraago* *dobrajego* govorilo. Na str. 39. pisatelj prav kratko pripoveduje da *ě* = *oi* *ai* *za j* prehaja v *i*, pa ne dostavlja, se je li diftongični *ě* po *j* preobrazil v *i* kakor Miklosich misli, ali je iz praslov. *oi* za *j* postal *ei*, kateremu v stsl. odgovarja *i*, kakor je to R. Brandt v Russ. fil. věst. 1881. št. 3. str. 11 izrekel. Vprašanje je kronologično in o njem bode gotovo pisatelj v slovanski slovnici podrobneje razpravljati. Iz istega vzroka se nam najbrž tudi ne pripoveduje, zakaj ni *j* na *o* v nosnem samoglasniku *ą* vplival.

Pri sklanjatvi razločuje Leskien ū-debla od u-debel, kar bode vsak odobral. V obrazci sklanje *o* (o)-debel stojé v instr. sgl. in dat. pl. *omv*, *omv* in pisatelj je k temu v opombi dostavil „Nach Analogie der *i*-Stämme instr. sg. *pačomv*, erwartet man dat. pl. *pačomv* auch hier — *omv*, — *omv*, die aber in den Quellen nicht belegbar sind“. Prof. Leskienu so tedaj merodajni spomeniki in ne óne idealne praslov. oblike, iz katerih bi se mogle oblike vseh sedanjih slovanskih jezikov najlažje tolmačiti. Za praslov. obliko moremo gotovo v instr. sgl. — *omv* zmatrati (str. 65.), ker samó iz nje se dá poljska in češka oblika razložiti.*) V

*) Srb. in sloven. instr. sg. na — *om* pa se zopet ne dá izpeljati od *omv*, kajti temu moralo bi odgovarjati v omenjenih jezikih **am*, katera oblika se ne nahaja v srbsčini; v slovenščini je pa — kakor razvidamo iz naših pisateljev XVI. in XVII. veka — sekundarna.

instr. sgl. *a*-debel stoji v obrazcu — *oja* in ne *a*, kar je v vseh novejših Miklosichevih slovnica. Pisatelj tudi ni mogel druge oblike v paradigma uvrstiti, držé se strogo spomenikov, v katerih so razven jedinega suprasl. rokopisa samó oblike na — *oja*, katera je Leskien, vsaj nekdej, v soglasji z Jagićem in Potebnjo (Къ istor. zv.) za starejše zmatral. Gledé sestavljene sklanjatve je pisatelj istega mnenja, katero je že v Declin. razvil. Na str. 90—93. govori o nom. sgl. na — *мн*, razven katerega se v spomenikih tudi *м* nahaja in pravi konečno „ich möchte annehmen, dass *м* nur verkürzte Schreibung für *мн* sei.“ Mikl. misli, da so oblike na — *м* starejše (Ueb. Steig. u. Dehng. str. 42), Scholvin, da so pisalne pogreške. Pri impf. ni sprejel Jagićevega tolmačenja (cf. Cod. Mar. 445—463; Arch. VI, 293), katero je vendar dovolj verjetno, ker se dá tudi s sintaktičnega stališča podpreti (cf. Musić, Imperfekta i aorist s partik. *zěv* i *izv* kod Homera i hrvatski kondicional. 1884). Tudi ne J. Schmidtovega (KZ XXVI. 394), nego drži se starejših nazorov; zakaj, to pozvemo najbrž iz slovanske slovnice, Dosledno zmatra impf. na *ělv*, kateri so Miklosichu in Jagiću najstarejši, za najnovejše. V part. praet. act. I. tudi on na različni sufixi pri samoglasnikih (— *vs* —) in soglasnikih (— *ѣ*) misli, kar je že Schleicher izrekel, a sta Brugmann (K. Z. XXVI. 82—87. in posebno J. Schmidt (XXVI. 365 sqq.) nasproti Brücknerju s tehtnimi dokazi podkrepila. Tolmačenje oblik imperativnih na — *a* mesto navadnega *i*, kakor n. pr. *glagoljamъ*, *bijate* se še vedno ni posrečilo. Težavo dela *a*, ker je imperativni *ě* diftongični gr. *oi*, lit. *ai*) in tak *ě* se vedno spreobrazuje po *j* v *i* a ne v *a*, kar se godi samó z monostongičnim *ě* (gr. *η*, lit. *ė*,). Miklosich misli, da je *bijate* starejši od *bijte* in da se je v starejši dobi spremenil diftongični *ě* se v *a*, v novejši pa v *i*, kar se pa ne da dokazati. Ta hipoteza se tudi Leskienu ne dozdeva verjetna in zato jo je nadomestil z novo, katera ni nič boljša od prve. On trdi, da je po analogiji pravilnih imperat. I. in II. vrste: *nesěmъ*, *dvigněmъ*, *ѣ* v omenjene oblike (*bijamъ* etc.) prešel in se potem po *j* v *a* izpremenil. To že radi tega ni verjetno, ker se analogija ne ozira na glasovne zakone, nego deluje navadno proti njim. Tako tudi nimamo n. pr. pri prehodu samostavnika *gospodъ* v analogijo *o* (*o*) — dekl. **gospožda*, kar bi po glasovnih zakonih morali pričakovati, nego *gospodja*. Tako bi tudi, če bi v našem slučaju bila analogija vplivala, samó **bijěmъ*, **glagoljěmъ* i. t. d. dobili. Pa tudi če bi se analogija po glasovnih pravilih ravnala — kar se o tem „ultimum refugium“ jezikoslovcev nikakor ne sme dopustiti — bi ne dobili oblik *bijamъ*, *glagoljamъ*, nego *bijimъ*, *bijmъ*, *glagoljimъ*, ker glasovni zakoni tukaj zahtevajo izpremembo *ě* v *i* in ne v *a*.

Če pomislimo, da omenjeni imperativi (*bijate*) nasprotujejo glasovnim zakonom, po katerih so jedino oblike *bijte* (бѣте) i. t. d. organične, tako

se dá samó na dvoje misliti: ali so velevniki *bijate*, *glagoljamъ* i. t. d. nastali po vplivu analogije, ali pa *ě* ni diftongičen, nego monoftongičen, kateri se pravilno izpreminja. Na analogijo se ne dá lahko misliti, ker nimamo nobenih oblik, katere bi bi bile našim velevnikom psihologično tako blizu, da bi mogle nánje vplivati in v posnemanje služiti. Ostaje tedaj samó drugi slučaj; *ě* je monoftongičen in odgovarja lat. *ā*, grk *η* v *monē-a-tis*, *μνη-η-τις* (cf. G. Mayer, Griech. Gramm. § 52. in str. 579). *Stsl. imperativi bijate, glagoljamъ* so *prvotno konjunktivi*, kateri so se kot velevniki ohranili jednako optativu, kateri nam za velevnik služi. Pomen konjunktiva je v resnici dosti blizu velevnemu naklonu, za kar imamo tudi v sanskritu primere. Na ta način, mislim, bi se morda dale omenjene oblike raztolmačiti.

Nič lože ni razjasniti velevnikov *daždъ*, *jaždъ* i. t. d. Leskien se ne spušča v njih tolmačenje, nego samó omenja, da glasé ti velevniki v euholog. sinait. skoraj brezizjemno na — *i* mesto navadnega — *o* (st. 147). V novejšem času so vzporedili velevnike *daždъ* i. t. d. z grškimi velevniki na — *θη*. Tako bi se res dal nejasni in do zdaj netolmačeni *o* tolmačiti mesto pričakovanega *i*, a temu se protivi *žd*, mesto katerega bi moral *d* (— *θη* = stsl. *do*) stati, dobili bi tedaj **dadъ*, **vědo*, a ne *daždъ*, *věždъ*. Zato se tudi to tolmačenje ne more sprejeti. Gotovo je samó toliko, da so velevniki *věždi*, *daždi*, katere so nekateri za starejše in prvotnejše zmatrali, po analogiji navadnih velevnikov kakor *vedi*, *grebi*, *nesi* i. t. d. iz običnih *věždъ*, *daždъ* nastali.

Leskienova stsl. slovnica, katera se kakor vsa dela tega učenjaka, odlikuje po svoji jasnosti in kritični bistrournosti, mora se vsakemu priporočati, kdor se hoče stsl. na zanesljivi podlagi pravih in merodajnih stsl. rokopisov učiti in ob enem spoznati sedanje stanje slovanske slovnice.

V. Oblák.

(Dalje.)

III.

Imenitna knjiga.

Einführung in die slavische Literaturgeschichte. Akademische Vorlesungen, Studien und kritische Streifzüge von Dr. Gregor Krek. Zweite völlig neu bearbeitete und erweiterte Auflage. Graz 1887. Verlag von Leuschner und Lubensky. XII in 887 str.

Leta 1874. je prišla knjiga Krekova v prvem natisku na svetlo in je vzbudila občo pozornost, ker je ni bilo do tedaj knjige, ki bi bila razpravljala slovanske literature v vsem svojem obsegu znanstveno in tako obširno,